

TRẦN NGỌC VƯƠNG (2018), **Văn học Việt Nam dòng riêng giữa nguồn chung**, Nxb. Thông tin và Truyền thông, Hà Nội, 480 tr.

Cuốn sách được xuất bản lần đầu tiên năm 1997. Ấn bản này không có thay đổi nào cơ bản so với ấn bản đầu tiên ngoài việc chỉnh sửa một số chi tiết, nội dung cho phù hợp hơn. Việc sắp xếp thứ tự các bài theo hướng từ “nguồn chung” đến “dòng riêng” ăn nhập về trình tự thời gian của các đối tượng được nghiên cứu trong các bài viết cụ thể. Ở một số bài, tác giả bàn bạc và thăm định “hết nhẽ”, nhưng ở một số bài chưa đi quá xa khỏi tình trạng “dẫn luận, nhập môn”.

Nội dung sách gồm tập hợp những bài viết tâm huyết, sâu sắc của tác giả. Đó là những nghiên cứu về bối cảnh, kinh tế - xã hội và kết cấu hạ tầng trong lịch sử Việt Nam; Mẫu hình hoàng đế và con đường tìm kiếm sự thể hiện bản ngã trong triết học và văn học khu vực Đông Á; Sự xuất hiện văn học nhà nho Việt Nam từ thế kỷ XV đến thế kỷ XVII; Tư tưởng nhân dân của Nguyễn Trãi; Sự ra đời của thơ Nôm và một vài nhà thơ cận đại tiêu biểu như: Nguyễn Khuyến, Tản Đà; Nhân cách nhà cách mạng Phan Bội Châu; Tân tư, phong trào Duy Tân và quá trình hiện đại hóa của văn học Việt Nam trong quy luật phát triển chung;... Qua các bài viết, *cái dòng riêng văn học dân tộc được giải mã, được phân tích, được đọc, cắt nghĩa và diễn dịch thông qua việc đặt trong nguồn chung của lịch sử và lịch sử tư tưởng của Việt Nam, Đông Á và thế giới.*

TA.

KIỀU TRUNG SƠN (2018), **Sử thi Ê Đê hiện nay: Nghệ nhân và việc trao truyền nghệ thuật diễn xướng**, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội, 370 tr.

Sử thi Ê Đê xưa nay đã được các nhà nghiên cứu đề cập nhiều từ góc độ văn học, nó được hiểu là một thể loại văn học dân gian. Tuy nhiên, trong nghiên cứu này, tác giả tiếp cận sử thi Ê Đê theo góc độ nghệ thuật diễn xướng. Hình thức trình diễn sử thi Ê Đê là một thể loại của nghệ thuật diễn xướng mà người Ê Đê gọi là “khan”, còn người Việt thường gọi là “hát kể khan”.

Trên cơ sở khảo sát tổng quan về sự hiện diện của sử thi Tây Nguyên hiện nay, từ hệ thống các xuất bản phẩm cho đến sự tồn tại thực tế ở cộng đồng người Ê Đê nói riêng, các dân tộc Tây Nguyên nói chung, tác giả làm rõ nghệ thuật diễn xướng sử thi Ê Đê với các đặc trưng cơ bản của nó, từ đó làm rõ vấn đề trao truyền diễn xướng và vai trò của nghệ nhân trong quá trình trao truyền.

Nội dung sách được trình bày trong 6 chương: Chương 1 - Một số vấn đề lý luận và tổng quan tư liệu sử thi Tây Nguyên; Chương 2 - Tiếp cận sử thi Tây Nguyên; Chương 3 - Sử thi Ê Đê hiện nay, sử thi sống và sử thi văn bản; Chương 4 - Nghệ thuật ngôn từ trong diễn xướng sử thi Ê Đê; Chương 5 - Công thức nhạc điệu trong diễn xướng sử thi Ê Đê; Chương 6 - Nghệ nhân và vấn đề trao truyền sử thi Ê Đê.

PHẠM NGUYỄN

